

ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการบริหาร
จัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัด
กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้

Relationship Between the Roles of School Administration and Participation in
Educational Administration of Educational Committee at School in
North and South Krungthong Group Under Bangkok Metropolitan

วีระ วงศ์สรรค์^{1*}, อชิตพล มีมู่² และ ฐิตาภา เบญจาทิกุล³
Weera Wongsan^{1*}, Achitpol Meemuy² and Thitapa Beyjatikul³

¹⁻³ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

¹⁻³ Faculty of Education Bangkokthonburi University

*ผู้นิพนธ์หลัก e-mail: achitpol.mee@bkkthon.ac.th

Received: September 26, 2020; Revised: November 06, 2020; Accepted: November 11, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ 2) ทราบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ 3) ทราบความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ จำนวน 48 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายบริหารวิชาการ และครูผู้สอน 2 คน รวมทั้งสิ้น 192 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) บทบาทผู้บริหารในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้ให้คำปรึกษาผู้ส่งเสริมสนับสนุน ผู้คาดการณ์ ผู้อำนวยการความสะอาด และผู้ประเมิน 2) การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การสร้างภาคีเครือข่ายบรรรยากาศของค์การ การมีส่วนร่วมของสมาชิก และการสนับสนุนทรัพยากร ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน

กับชุมชน และการประเมินผล 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: บทบาทผู้บริหาร, การมีส่วนร่วม, การบริหารจัดการสถานศึกษา, กรรมการสถานศึกษา

ABSTRACT

The objectives of this research were to study 1) the roles of school administrator at in North and South Krungthon group under Bangkok Metropolitan 2) the participation in educational administration of Educational Committee at school in North and South Krungthon group under Bangkok Metropolitan 3) the relationship between the roles of school administrator and the participation in educational administration of Educational Committee at school in North and South Krungthon group under Bangkok Metropolitan. The samples of this research were 48 secondary schools under Bangkok Metropolitan North Krungthon group and South Krungthon group. The total 192 respondents selected from each school director, president of the parent teacher association, the secretary of the parent teacher association and teacher from each school. The instrument was a questionnaire based on the frameworks of school administrator's roles and participation in educational administration of Educational Committee. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and Pearson's product moment correlation coefficient analysis.

The research finding revealed as follows: 1) the roles of school administrator and the participation in educational administration of Educational Committee at school in North and South Krungthon group under Bangkok Metropolitan was at high level in overall view and in each aspect by counsellor, so do the promoter, predictor, facility (being facilitated) and evaluator respectively, 2) the participation in educational administration of Educational Committee at secondary schools under Bangkok Metropolitan North Krungthon group and South Krungthon group was at moderate level in overall view and in each aspect by networking unit, organizational climate, members' participation and resources support, relationship between schools with communities and evaluation respectively, 3) the relationship between the roles of school administrator and participation in educational administration Educational Committee at school in

North and South Krungthong group under Bangkok Metropolitan were average correlation at the level of .01 significance.

Keywords: Roles of School Administrators, Participation, Educational Administration, Educational Committee

บทนำ

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของกรรมการสถานศึกษา จึงเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากสถานศึกษาสู่ชุมชนโดยเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยมีโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรชุมชนอื่น ๆ ให้การสนับสนุน ความร่วมมือ แก้ปัญหาและพัฒนาซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ที่เน้นให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของชุมชนแนวความคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และนักวิชาการ ในหนังสือปฏิวัติการศึกษาไทยว่า การจัดการศึกษาเป็นสิทธิและหน้าที่ของผู้ปกครองจึงต้องกระจายความรับผิดชอบไปให้ผู้ปกครอง ต้องส่งเสริมให้มีสมาคมผู้ปกครอง (Parent teachers Association) หรือ PTA ในทุกสถานศึกษาเพื่อให้มีบทบาทความร่วมมือด้านวิชาการกิจการนักเรียน สามารถแสดงความคิดเห็นในการประชุมผู้ปกครองผ่านผู้แทนที่อยู่ในคณะกรรมการโรงเรียนเป็นวิธีที่ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้น

กรรมการสถานศึกษา ถือเป็นเครื่องมืออันสำคัญที่จะช่วยเสริมงานของสถานศึกษาช่วย

จัดข้อจำกัดต่าง ๆ ให้หมดไป เป็นช่องทางอันสำคัญที่เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยมีหน้าที่ตามวัตถุประสงค์ที่สภาผู้ปกครองและครูแห่งประเทศไทยได้ให้นโยบายไว้ทั้งหมด 5 ข้อคือ (1) การส่งเสริมความเข้าใจอันดีแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นประสบการณ์ระหว่างผู้ปกครองและครู (2) การให้ความช่วยเหลือโดยร่วมมือจัดการศึกษาของนักเรียน การแก้ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนและอบรมนักเรียนให้ดีขึ้น (3) การส่งเสริมสวัสดิการของนักเรียนครูและสมาชิก (4) การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจการของนักเรียน (5) การให้ความร่วมมือประสานงานกับองค์กรสมาคมมูลนิธิและบุคคลภายนอก

ในปัจจุบันนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนล้วนมีพื้นฐานมาจากครอบครัว โดยที่ผู้ปกครองไม่มีเวลาให้แก่บุตรหลาน ทำให้เด็กกลุ่มนี้ขาดความอบอุ่น หันไปพึ่งพาสิ่งรอบข้างโดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนและเทคโนโลยีที่เข้ามามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเกิดการเลียนแบบจากสื่อต่าง ๆ นำไปสู่ปัญหาสังคมที่ตามมา เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ต้องได้รับการแก้ไขและป้องกันตั้งแต่เริ่มแรก โดยดึงผู้ปกครองและครูเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยคำนึงถึงคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมให้เกิดการแสวงหาความรู้ อีกทั้งปลูกฝังให้เด็ก มีทักษะชีวิตที่พร้อมนำไปใช้ในการดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างไม่เกิดปัญหา

ทั้งนี้สภาผู้ปกครองและครูแห่งประเทศไทยต้องเร่งสร้างเครือข่ายให้เกิดขึ้นในทุกโรงเรียนทั่วประเทศ เพื่อให้เครือข่ายเหล่านี้เป็นตัวประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครู รวมทั้งการสร้างการรับรู้และเจตคติที่ดีต่อผู้ปกครองและครู ในการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจเกี่ยวกับกรรมการสถานศึกษา ซึ่งรับผิดชอบโดยตรงต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา จะมีบทบาทหน้าที่อย่างไร เพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำ คือไม่ไปก้าวล้ำถึงการบริหารจัดการภายในโรงเรียน เช่น การเข้าไปรับเงินอุดหนุนแทนโรงเรียนหรือไม่มีส่วนร่วมอะไรเลยโดยทำให้บทบาทหน้าที่ของกรรมการสถานศึกษา อยู่ตรงกลาง สามารถที่จะเกื้อหนุนโรงเรียนและเป็นกระบอกเสียงที่จะให้โรงเรียนมีการปรับปรุงนักเรียนในด้านใดบ้าง ซึ่งถือว่ากรรมการสถานศึกษาจะเป็นองค์กรที่คอยวางนโยบายและน่านโยบายไปปฏิบัติ โดยส่งเสริมสนับสนุนนโยบายได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาของ จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ การพบปัญหาที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา และการได้รับความคาดหวังจากสังคม ทุกฝ่ายจึงต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาซึ่งจะทำให้เกิดความเท่าเทียมในสังคมระยะยาว ผลจะเกิดกับเยาวชนของไทยที่จะพัฒนาชาติต่อไป คณะผู้วิจัยจึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา

ของกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานครเหนือและกลุ่มกรุงเทพมหานครใต้ เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

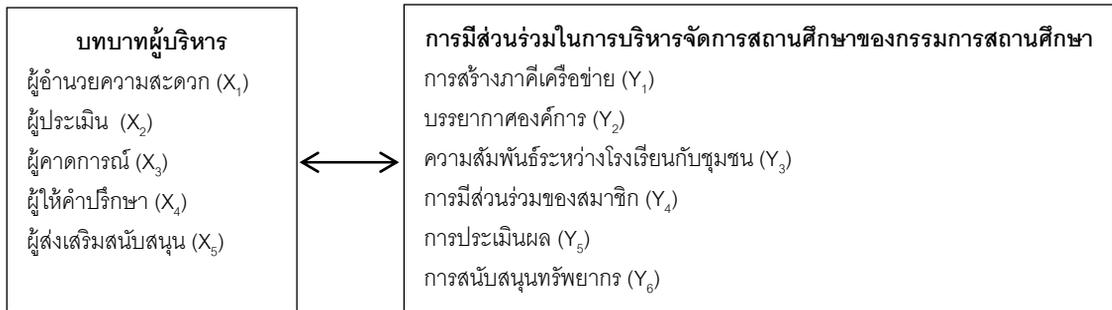
- 1) เพื่อทราบบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานครเหนือและกลุ่มกรุงเทพมหานครใต้
- 2) เพื่อทราบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานครเหนือและกลุ่มกรุงเทพมหานครใต้
- 3) เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานครเหนือและกลุ่มกรุงเทพมหานครใต้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานครเหนือและกลุ่มกรุงเทพมหานครใต้ คณะผู้วิจัยได้แบ่งตัวแปรที่ศึกษาออกเป็น 2 ตัวแปรคือ ตัวแปรที่ 1 ได้แก่ บทบาทของผู้บริหารตามทฤษฎีของแฟรเรนและเคย์ (Farren and Kaye, 1996) ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการ ความสะดวก (X_1) 2) ผู้ประเมิน (X_2) 3) ผู้คาดการณ์ (X_3) 4) ผู้ให้คำปรึกษา (X_4) 5) ผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X_5) และตัวแปรที่ 2 ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษา

(ภัทรภร ปุ้ยสุวรรณ , 2557) ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การสร้างภาคีเครือข่าย (Y_1) 2) บรรยากาศองค์การ (Y_2) 3) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (Y_3) 4) การมีส่วนร่วม

ของสมาชิก (Y_4) 5) การประเมินผล (Y_5) 6) การสนับสนุนทรัพยากร (Y_6) จึงกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานครเหนือและกลุ่มกรุงเทพมหานครใต้ ซึ่งกำหนดขนาดตัวอย่างจากการเปิดตารางการกำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 48 โรงเรียนและสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ตามจังหวัดและขนาดของโรงเรียน

ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษา แห่งละ 4 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการและครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 192 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามใช้แบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้าง

ขึ้น อาศัยแนวคิดเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklists) เพื่อสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) อายุราชการ 4) การศึกษา 5) ตำแหน่งหน้าที่ และ 6) ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ อยู่ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ใช้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อบทบาทผู้บริหารตามทฤษฎีของเฟรเรนและเคย์ (Farren and Kaye, 1996) รายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ผู้อำนวยการความสะอาด (X_1) 2) ผู้ประเมิน (X_2) 3) ผู้คาดการณ์ (X_3) 4) ผู้ให้คำปรึกษา (X_4) 5) ผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X_5) และการมีส่วนร่วม

ในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรมการ
สถานศึกษา ตามงานวิจัยของ ภัทรภร ปุยสุวรรณ
(2556) ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้
1) การสร้างภาคีเครือข่าย (Y_1) 2) บรรยากาศ
องค์การ (Y_2) 3) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
ชุมชน (Y_3) 4) การมีส่วนร่วมของสมาชิก (Y_4)
5) การประเมินผล (Y_5) และ 6) การสนับสนุน
ทรัพยากร (Y_6)

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูล
จากการทำแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียน
กลุ่มตัวอย่าง 48 โรงเรียน โรงเรียนละ 4 คน
โดยผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน
ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ
โรงเรียนฝ่ายบริหารวิชาการและครูผู้สอน 2 คน
ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธน
เหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ รวมทั้งสิ้น 192 คน ซึ่ง
คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการทำหนังสือขอความ
อนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด
กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธน
ใต้ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างช่วยอนุเคราะห์ตอบ
แบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ตามที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบ
วัตถุประสงค์ของการวิจัยดังกล่าวมา ได้
ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด
กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธน
ใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตาม
รายด้าน สรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านผู้อำนวยการความสะอาด

พบว่า ระดับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด
กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธน
ใต้ ด้านผู้อำนวยการความสะอาด (X_1) โดยภาพรวมอยู่
ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.39) เมื่อ
พิจารณารายข้อ พบว่าบทบาทผู้บริหารโรงเรียนใน
สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่ม
กรุงธนใต้ ด้านผู้อำนวยการความสะอาดอยู่ในระดับ
มากทุกข้อ ข้อที่มีค่ามัธยฐานอันดับมากที่สุด คือ
ข้อ 4 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูบุคลากรทาง
การศึกษาและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
และร่วมแสดงความคิดเห็นของตนเองได้ ($\bar{X} =$
4.13, S.D. = 0.57) รองลงมา คือ ข้อ 1 ผู้บริหาร
ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็น
คุณค่าในงานอาชีพ ความสนใจ และเน้นทักษะที่
เป็นจุดเด่นของแต่ละบุคคล ($\bar{X} = 4.08$, S.D. =
0.54) ข้อ 2 ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและบุคลากร
ทางการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในงาน
($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.40) และค่ามัธยฐานอันดับ
ต่ำสุด คือ ข้อ 3 ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูบุคลากร
ทางการศึกษาและผู้ปกครองสร้างบรรยากาศการ
ทำงานที่เปิดกว้างและมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.94$, S.D.
= 0.52) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
พบว่า อยู่ระหว่าง 0.40 - 0.57 มีการกระจายของ
ข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความ
ความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

1.2 ด้านผู้ประเมิน พบว่า ระดับ

บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ ด้านผู้ประเมิน
(X_2) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D.
= 0.47) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า บทบาท
ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่ม

กรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ ด้านผู้ประเมินอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ ข้อ 4 ผู้บริหารมีการให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการทำงาน ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.54) รองลงมา คือ ข้อ 2 ผู้บริหารมีระบบการตรวจสอบระบบงานและการทำงานภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.73) ข้อ 1 ผู้บริหารแจ้งถึงเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจรวมไปถึงกระบวนการตัดสินใจและมาตรการที่วัดผลอันเกิดจากการตัดสินใจอย่างเปิดเผย ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.62) และค่ามัชฌิมเลขคณิตต่ำสุด คือ ข้อ 3 ผู้บริหารมีการเผยแพร่ข้อมูลของโรงเรียนและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างเสรีตามความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.55-0.70 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

1.3 ด้านผู้คาดการณ์ พบว่า ระดับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ ด้านผู้คาดการณ์ (X_3) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ ข้อ 1 ผู้บริหารมีการนำจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสอุปสรรคมาใช้เพื่อตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.64) รองลงมาคือ ข้อ 4 ผู้บริหารมีแนวโน้มพัฒนาอย่างก้าวหน้าสอดคล้องคุณภาพการศึกษาที่มีผลต่อการเพิ่มจำนวนนักเรียน ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.58) ข้อ 2 ผู้บริหารมีการนำผลการสำรวจและวิจัยมาช่วยในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.70) และค่ามัชฌิม

เลขคณิตต่ำสุดคือข้อ 3 ผู้บริหารมีการจัดทำแผนระยะสั้นและระยะยาวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของระบบโลกาภิวัตน์ ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานว่าอยู่ระหว่าง 0.58 - 0.80 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

1.4 ด้านผู้ให้คำปรึกษา พบว่า ระดับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ ด้านผู้ให้คำปรึกษา (X_4) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ ด้านผู้ให้คำปรึกษา อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ ข้อ 1 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ปรึกษางานที่ได้รับมอบหมายได้ตลอดเวลา ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.62) รองลงมาคือ ข้อ 2 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา เสนอทางเลือกประกอบการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.56) และอันดับสุดท้าย คือ ข้อ 3 ผู้บริหารให้คำแนะนำครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถปฏิบัติตามได้อย่างสำเร็จลุล่วง ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.75) และค่ามัชฌิมเลขคณิตต่ำสุดคือ ข้อ 4 ผู้บริหารแสดงให้เห็นครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นถึงอุปสรรคที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.56 - 0.64 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

1.5 ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน พบว่า

ระดับบทบาทผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด

กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุน (X_5) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.67) เมื่อ

พิจารณารายชื่อ พบว่า บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ ด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุนอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุด คือ ข้อ 1 สถานศึกษามีห้องเรียนเพียงพอ ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.62) รองลงมา คือ ข้อ 2 สถานศึกษาสามารถจัดสรรวัสดุและอุปกรณ์ที่เพียงพอต่อกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.64) และค่ามัชฌิมเลขคณิตต่ำสุด คือ ข้อ 3 สถานศึกษาสนับสนุนและจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเพิ่มเติมในการปฏิบัติงานตามความต้องการของครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.62 - 0.75 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

2. การมีส่วนร่วมในการบริการจัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายด้าน สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการสร้างภาคีเครือข่าย

พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ ด้านการสร้างภาคีเครือข่าย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.46)

เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อพบว่า สมาคมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ สมาคมมีส่วนร่วมในการชี้แจงและประชาสัมพันธ์ถึงแผนการพัฒนาของโรงเรียนให้ผู้ปกครองรับทราบ สำหรับข้อที่เหลือสมาคมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านบรรยากาศองค์การ พบว่า

ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ ด้านบรรยากาศองค์การ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า สมาคมมีส่วนร่วมด้านบรรยากาศองค์การอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า

ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า สมาคมมีส่วนร่วม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก

พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า สมาคมมีส่วนร่วม ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

2.5 ด้านการประเมินผล พบว่าระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ ด้านการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า สมาคมมีส่วนร่วม ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ

2.6 ด้านการสนับสนุนทรัพยากร พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ ด้านการสนับสนุนทรัพยากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ พบว่า สมาคมมีส่วนร่วม ด้านการสนับสนุนทรัพยากรอยู่ในระดับมากทุกข้อ

3. บทบาทผู้บริหาร (X_{tot}) และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษา (Y_{tot}) โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.666^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหาร (X_{tot}) กับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาในแต่ละด้าน พบว่า บทบาทผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการสร้างภาคีเครือข่าย ($p = 823^{**}$) ด้านบรรยากาศองค์การ ($p = 780$) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ($p = 686^{**}$) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ($p = 553^{**}$) และมีความสัมพันธ์ในทาง

ลบอยู่ในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการประเมินผล ($p = .257^{*}$) สำหรับด้านการสนับสนุนทรัพยากรไม่มีความสำคัญกับบทบาทผู้บริหาร

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1) บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อจำแนกตามรายด้าน พบว่า บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือและกลุ่มกรุงธนใต้ อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่ามัชฌิมเลขคณิตมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้ให้คำปรึกษา ผู้ส่งเสริมสนับสนุน ผู้คาดการณ์ผู้อำนวยความสะดวก และผู้ประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริงที่ว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูบุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และร่วมแสดงความคิดเห็นของตนเองได้โดยผู้บริหารเน้นในเรื่องการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ในมาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 58 ได้บัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วมไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมใน

กระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบ ต่อ สิทธิ และ เสรีภาพ ของตน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานครเหนือและกลุ่มกรุงเทพมหานครใต้ จึงต้องปฏิบัติตามโดยการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมไปถึงการมีส่วนร่วมสัมพันธ์กับหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อช่วยสอดส่องถึงความเรียบร้อยและความปลอดภัยของนักเรียน รวมไปถึงภาครัฐในส่วนอื่น ๆ เพื่อจะได้ร่วมกันจัดการศึกษา ช่วยขับเคลื่อนให้การบริหารจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น จากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ งามงาม (2552) สถานศึกษาต้องสร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นของชุมชนที่มีต่อบุคลากรของสถานศึกษา มีการประชาสัมพันธ์การติดต่อสื่อสารระหว่างสถานศึกษาและชุมชน และการสร้างความน่าเชื่อถือของชุมชนที่มีต่อสถานศึกษาและสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุราช ลิลาภูด (2553) สถานศึกษาต้องให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมปรึกษาหารือ แสดงความคิดเห็น และเห็นความสำคัญของการดำเนินงานเพื่อระดมทรัพยากรการศึกษา ได้ร่วมกันสรุปผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางเพื่อระดมทรัพยากรการศึกษา กำหนดระยะเวลาและกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานอย่างชัดเจนส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานและสอดคล้องกับศิริพร ดันตียมาศ (2550) พบว่าองค์ประกอบของการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมสังกัด

กรุงเทพมหานครประกอบด้วย 8 องค์ประกอบคือ 1) กิจกรรมที่ทำร่วมกัน 2) การใช้เทคโนโลยี 3) ทักษะด้านภาวะผู้นำ 4) ผู้นำเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วม 5) การติดต่อสื่อสาร 6) การมีส่วนร่วมของสมาชิก 7) องค์การ (เครือข่ายโรงเรียน) แบบมีส่วนร่วม 8) บรรยาการการมีส่วนร่วม

2) การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานครเหนือและกลุ่มกรุงเทพมหานครใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยเลขคณิตมากไปหาน้อย ดังนี้ การสร้างภาคีเครือข่าย รองลงมา คือ บรรยาการองค์การ การมีส่วนร่วมของสมาชิก การสนับสนุนทรัพยากร ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และค่ามัธยเลขคณิตต่ำสุด คือ การประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริงที่ว่า กรรมการสถานศึกษาเป็นองค์กรที่เป็นนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นในสถานศึกษาด้วยความร่วมมือของผู้ปกครองและครูเพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมความเข้าใจ อันดี แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างผู้ปกครองและครูให้ความช่วยเหลือและร่วมมือในการศึกษาของนักเรียนการแก้ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนและอบรมนักเรียนให้ดีขึ้น ส่งเสริมสวัสดิการของนักเรียนครูและสมาชิกให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจการของนักเรียนและให้ความร่วมมือประสานงานกับองค์กร สมาคม มูลนิธิและบุคคลภายนอก ซึ่งบทบาทส่วนใหญ่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การจัดกิจกรรมปรับปรุงและพัฒนาอาคารสถานที่เป็นหลักสอดคล้องกับ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540) ได้อธิบายถึงการมีส่วนร่วมด้วยการบริจาคเงินและวัสดุของที่พบว่ามี

ความเด่นชัดมากที่สุดนั้น อาจเป็นสิ่งที่ชี้ชัดได้ว่าการมีส่วนร่วมในลักษณะนี้เป็นลักษณะเด่นในการมีส่วนร่วมของชุมชน สอดคล้องกับ สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์ (2551) การมีส่วนร่วมสนับสนุนด้านอื่น ๆ นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งที่สังเกตว่าโรงเรียนเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมไม่มากนักสอดคล้องกับ พัชรกฤษฎี พวงนิล (2553) ด้านการบริหารจัดการในการยึดหลักการมีส่วนร่วม จัดสรรทรัพยากรอย่างทั่วถึงตามความจำเป็นการให้อำนาจและกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ การควบคุม การปฏิบัติงานด้วยแผนหรือโครงการซึ่งจะต้องสอดคล้องประสานและเชื่อมกันเพื่อควมมีประสิทธิภาพของการดำเนินงาน โดยโรงเรียนควรนำมาตรการไปวางแผนในการปฏิบัติให้ต่อเนื่องและสอดคล้องกับบริบทของแต่ละโรงเรียน

3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารระหว่างการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานครและกลุ่มกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารและการบริหารงานวิชาการแต่ละด้าน พบว่า บทบาทผู้บริหารด้านผู้ส่งเสริมสนับสนุนสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาด้านการประเมินผลมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และภาพรวมบทบาทผู้บริหารสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาด้านการประเมินผลมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 8 มาตรา 58 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ได้กำหนดไว้ว่าให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณการเงินและทรัพย์สินทั้งจากรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษาโดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน หรือทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษาและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่ากฎหมายได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษาให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชนองค์กร ชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นซึ่งสอดคล้องกับเมทเฟสเสลและไมเคิล (Metfessel and Michael, 1967) รูปแบบการประเมินเป็นการบ่งบอกถึงระดับการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและมีบทบาทเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการประเมินโครงการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกัน แปลงวัตถุประสงค์ให้อยู่ในรูปที่สามารถสื่อสารและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในโรงเรียน เลือกรสรหรือสร้างเครื่องมือสำหรับการวัดผลให้มีการสังเกตและ

รวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์โดยใช้สถิติ พิจารณาผลการวัดและทำข้อเสนอแนะสำหรับการ ดำเนินโครงการ ซึ่งทำให้การรวบรวมข้อมูลเพื่อการ ประเมินมีความรอบคอบและได้ข้อมูลที่กว้างขวาง ยิ่งขึ้น สอดคล้องกับรูปแบบการประเมินของแฮม มอนด์ (Hammond, 1989) โครงสร้างเพื่อการ ประเมินมิติด้านชุมชน ได้แก่ สภาพภูมิศาสตร์ ประวัติชุมชน ประชากร ลักษณะสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง การเน้นความพร้อมระดับโรงเรียน ท้องถิ่น ให้สามารถดำเนินการประเมินด้วยตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของถนอม บรรลุศิลปะ (2557) เจ็อนไซความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ถือเป็นหน้าที่หลัก ที่ต้องเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ ระดมทรัพยากรทางการศึกษา 2) การมีส่วนร่วม ต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่อง 3) การมีส่วนร่วมทั้งที่เป็น ทางการและไม่ใช่ทาง การและ 4) มีการ ประเมินผลเพื่อติดตามช่วยเหลือ เพื่อปรับปรุงและ พัฒนาอย่างจริงจังยังยั้งยั้งผลสำเร็จเกิดจากทุกคน ร่วมกันทำงานผู้บริหารควรใช้ความสามารถความ เป็นผู้นำระดมทรัพยากรทางการศึกษาโดยความ ร่วมมือจากชุมชนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้จัดหา สื่ออุปกรณ์จัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้สมบูรณ์ พร้อมใช้การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษากำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้ง มาตรฐานการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษาที่ กำหนดทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเป้าหมาย เพื่อนักเรียน เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดหางบประมาณ สนับสนุนและส่งเสริมโรงเรียนจนสามารถพัฒนา ผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อพัฒนา ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการมี ส่วนร่วมในการบริหารจัดการของกรรมการ สถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานครและกลุ่มกรุงเทพมหานคร ในแต่ละด้าน คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ด้านการสร้าง ภาวศึเครือข่าย พบว่า โดยภาพรวมสมาคมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สมาคมมีส่วนร่วมในการชี้แจงและ ประชาสัมพันธ์ถึงแผนการพัฒนาของโรงเรียนให้ ผู้ปกครองรับทราบอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นควร มีการดำเนินการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้บริหารโรงเรียนกับสมาคม โดยสมาคมเสนอขอ จัดการประชุมระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับสมาคม เพื่อทำความเข้าใจ และกำหนดเกณฑ์การร่วมมือ กันถึงแผนการประชาสัมพันธ์เพื่อพัฒนาโรงเรียน ให้ผู้ปกครองได้รับทราบอยู่ตลอดเวลา 2) ด้าน บรรยายภาคองค์การ พบว่า โดยภาพรวมสมาคมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สมาคมมีส่วนร่วมในการสร้างความ ภาวศึภูมิใจและความศรัทธาในการบริหารจัดการ ร่วมกับโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ดังนั้นสมาคมควร ขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนขอเข้าร่วม กิจกรรมในการสร้างความภาวศึภูมิใจและความ ศรัทธาที่โรงเรียนจัดทุกครั้ง เพื่อจะได้ร่วมมือกัน สร้างความภาวศึภูมิใจและความศรัทธาให้เกิดขึ้นใน ตัวผู้ปกครองและนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ 3) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชน พบว่า โดยภาพรวมสมาคมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นสมาคมควรโอกาสเป็น

เจ้าภาพจัดกิจกรรมต่าง ๆ และขอเชิญโรงเรียนและชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม เช่น การจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างสมาคมโรงเรียน และชุมชน ทั้งนี้อาจจะผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพในการจัดการแข่งขันในแต่ละปีเพื่อสร้างความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น 4) ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก พบว่าโดยภาพรวมสมาคมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นสมาคมควรแสดงให้เห็นให้ผู้บริหารโรงเรียนมองเห็นถึงศักยภาพของสมาคมที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนด้วยความเต็มใจตลอดจนขอเข้าร่วมเป็นวิทยากรแนะแนวอาชีพ และเข้าร่วมสัมมนาฝึกอบรมครูและบุคลากรในโรงเรียน 5) การประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมสมาคมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยแต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าสมาคมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ ดังนั้นควรมีการดำเนินการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับสมาคม ดังนี้ (5.1) คณะกรรมการสมาคมควรหารือกับผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขอส่งตัวแทนเข้าไปขอมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในโรงเรียนด้วย (5.2) คณะกรรมการของสมาคมควรขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอเข้าร่วมในการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนกับมาตรฐานของโรงเรียน เพื่อจะได้ร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพและ

มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด (5.3) คณะกรรมการสมาคมควรขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาแก้ไขการปฏิบัติงานของโรงเรียนทั้งนี้ เพื่อจะได้ร่วมมือในการจัดหางบประมาณหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ยังขาดเหลือได้เพื่อการพัฒนาโรงเรียนให้สมบูรณ์แบบ 6) ด้านการสนับสนุนทรัพยากรปรับปรุงการแก้ไข พบว่า โดยภาพรวมสมาคมได้รับความร่วมมือและสนับสนุนทรัพยากร ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ซ้ำรูดกับโรงเรียนและสร้างมนุษย์สัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการสมาคมกับผู้บริหารโรงเรียนให้แน่นแฟ้นอยู่เสมอ เพื่อผู้บริหารจะได้ช่วยสนับสนุนสมาคมในการบริหารจัดการทุกเรื่องได้อย่างราบรื่น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับวิจัยต่อไป (1)

ควรศึกษาการนำรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา ของกรรมการสถานศึกษา ไปศึกษาเชิงลึกทั้งในโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนประถมศึกษา (2) ควรมีการศึกษาการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ควรมีการนำรูปแบบไปใช้แก้ปัญหาในการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

จากรุวรรณ งอกงาม. (2552). *กลยุทธ์การระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดเทศบาลในจังหวัดอ่างทอง. ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*

- ชูชาติ ฟวงสมจิตร์. (2540). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร. ปรินญาดุษฐ์บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ถนอม บรรลุศิลป์. (2557). *รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิผลโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. ปรินญาครุศาสตรดุษฐ์บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.*
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 7) กรุงเทพมหานคร : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- พัชรกฤษฎี พวงนิล. (2553). *กลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐในจังหวัดมหาสารคาม. ปรินญาศึกษาศาสตรดุษฐ์บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*
- ภัทรภร ปยุสุวรรณ. (2556). *แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษาของสมาคมผู้ปกครองและครูที่เหมาะสมกับสังคมไทย. ปรินญาดุษฐ์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- ศิริพร ตันติยมาศ. (2550). *รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาดุษฐ์บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์ และคณะ. (2551). *การสังเคราะห์งานวิจัยแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.*
- อนุราช ลีลาภุด. (2553). *การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อระดมทรัพยากรการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านขาดฝางหัวเรือ อำเภอบ้านดุง จังหวัดมหาสารคาม. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- Farren, C. , & Kaye, B. L. (1996). *New Skills for New Leadership Roles.* In F. Hesselbein; M. Goldsmith; and Beckhard (eds.). *The Leader of the Future: New Visions. Strategies and Practices for the Next Era.* San Francisco: Jossey-Bass.
- Metfessel, Newton S. and Michael, William B. A. (1967). *Paradigm Involving Multiple Criterion Measures for the Evaluation of the Effectiveness of School Programs.* Educational and Psychological Measurement.